

Ενότητα 10^η Μια τιμητική εξορία

Οί μὲν ἄλλοι πάντες ὅσοι φεύγουσιν
ἀδίκως,
ἢ δέονται τῶν πολιτῶν ὅπως
ἐπανέλθωσιν
ἢ διαμαρτόντες τούτου
λοιδοροῦσι τὰς ἑαυτῶν πατρίδας,
ὡς φαύλως αὐτοῖς προσφερομένας·

ἐγὼ δὲ ἐπέιπερ ἅπαξ ἠτύχησα

ἀναξίως ὦν ἐπολιτευσάμην,

καὶ κατηγορῶν ἄλλων αὐτὸς ἑάλων,

ἄχθομαι μὲν, ὥσπερ εἰκὸς ἐστίν,

ἀγανακτῶ δὲ οὐδέν.
Οὐ γάρ οὕτως ἔγωγε ἠλίθιος εἰμι
ὥστε,
ἐξ ἧς πόλεως Θεμιστοκλῆς ἐξηλάθη

ὁ τὴν Ἑλλάδα ἐλευθέρωσας,
καὶ ὅπου Μιλτιάδης, γέρων ὦν

ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἀπέθανε,
ὅτι μικρὸν ὤφειλε τῷ δημοσίῳ

ταύτη τῇ πόλει Αἰσχίνην τὸν
Ἄτρομήτου
φεύγοντα ἀγανακτεῖν οἷεσθαι δεῖν,

εἴ τι τῶν εἰωθότων Ἀθήνησιν
ἔπαθεν.
Ἄλλ' ἔγωγε καὶ λαμπρὸν εἰκότως μοι
νομίσαιμ' ἂν αὐτὸ γενέσθαι,

τό μετ' ἐκείνων ἐν ἀδοξίᾳ παρά τοῖς
ἔπειτα ἀνθρώποις καὶ ἄξιος τοῦ
ὅμοια παθεῖν ἐκείνοις γεγονέναι.

Όλοι οι άλλοι όσοι εξορίζονται άδικα,

ἢ εκλιπαροῦν τους πολίτες να
επιστρέψουν

ἢ αν αποτύχουν σ' αυτό
κακολογούν τις πατρίδες τους,
επειδὴ κατά τη γνώμη τους τούς
συμπεριφέρθηκαν άσχημα·
εγὼ όμως, επειδὴ ακριβῶς μια φορά
ατύχησα
κατά τρόπο ανάξιο προς όσα έκανα ως
πολίτης,
κι ενώ κατηγορούσα άλλους,
καταδικάστηκα ο ίδιος,
στενοχωριέμαι, βέβαια, όπως είναι
φυσικό,
όμως καθόλου δεν αγανακτώ.
Γιατί εγὼ βέβαια δεν είμαι τόσο ηλίθιος
ώστε,
από την πόλη από την οποία
εξορίστηκε ο Θεμιστοκλής
ο ελευθερωτής της Ελλάδας,
και στην οποία ο Μιλτιάδης, που ενώ
ήταν γέρος
πέθανε στο δεσμοτήριο,
γιατί χρωστούσε μικρό ποσό στην
πολιτεία
μ' αυτήν την πόλη ο Αισχίνης του
Ατρομήτου
να θεωρεῖ ότι πρέπει να αγανακτεῖ
επειδὴ είναι εξόριστος,
γιατί έπαθε κάτι από αυτά που είναι
συνηθισμένα στην Αθήνα.

Αλλά εγὼ τουλάχιστον θα μπορούσα να
θεωρήσω εύλογα ακόμα και λαμπρό
αυτό που μου συνέβη,
δηλαδή το ότι έχω πέσει στην αφάνεια
για τις μελλοντικές γενιές μαζί με
εκείνους και έχω αξιωθεῖ να πάθω τα
ίδια με εκείνους.

[Αισχίνης], Ἐπιστολαί 3. 1-3

Γραμματική

1. Να αναγνωρίσετε το είδος των δευτερευουσών προτάσεων, αφού πρώτα υπογραμμίσετε το εισαγωγικό τους στοιχείο:

- α. Ἐπειδὴ Ἀλέξανδρος βούλεται θεὸς εἶναι, ἔστω θεός.
- β. Δίκαιος γίγνου, ἵνα καὶ δικαίων τυγχάνῃς.
- γ. Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.
- δ. Παῦσαι, πρὶν ὀργῆς κάμῃ μεστῶσαι λέγων.
- ε. Παρακαλεῖς ἰατρούς, ὅπως μὴ ἀποθάνῃς.
- στ. Ἀθηναῖοι ἐνόμισαν λελύσθαι τὰς σπονδὰς, διότι εἰς χεῖρας ἦλθον.
- ζ. Κριτίας πάντ' ἐποίει, ὥστε διαβαλεῖν Θηραμένην.
- η. Εἰ μὴ τοὺς νόμους τηροῦμεν, λέλυται πάντα.
- θ. Οἱ μαθηταὶ ἐθαύμαζον, ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει.
- ι. Στρατηγοὺς αἰροῦνται τούτου ἔνεκα, ἵνα αὐτοῖς ἡγεμόνες ᾦσι.
- ια. Ὅτε εὐτυχεῖς μάλιστα, μὴ μέγα φρόνει.
- ιβ. Τότε πλεῖστα κερδαίνουσι, ὅταν τίμιον τὸν σῆτον πωλῶσιν.
- ιγ. Μὴ σπεῦδε πλουτεῖν, ἵνα μὴ τάχῃ πένης γένη.
- ιδ. Κύνας τρέφομεν, ἵνα φυλάττωσι τὰς οἰκίας.

Απαντήσεις στις ερωτήσεις κατανόησης του σχολικού βιβλίου

1. Πώς παρουσιάζει την εξορία του ο συγγραφέας της επιστολής; Γιατί επικαλείται τις περιπτώσεις του Θεμιστοκλή και του Μιλτιάδη;

Ο συγγραφέας της επιστολής αποδίδει την εξορία του σε πολιτικό καιροσκοπισμό. Επικαλείται μάλιστα τις περιπτώσεις του Θεμιστοκλή και του Μιλτιάδη, τους οποίους οι Αθηναίοι καταδίκασαν με εξορία τον πρώτο και με φυλάκιση τον δεύτερο, υποκινούμενοι βέβαια από τους πολιτικούς αντιπάλους των δύο μεγάλων στρατηγών.

2. Πώς αξιολογείτε την πειστικότητα του επιχειρήματος που χρησιμοποιείται στο κείμενο;

Το επιχείρημα αποτελεί σχήμα οξύμωρο: ένας άξιος πολιτικός τιμωρείται. Πρόθεση του συγγραφέα είναι να επηρεάσει συναισθηματικά τον αποδέκτη της επιστολής. Δε σημαίνει δηλαδή ότι όποιος δημόσιος άντρας που καταδικάζεται υφίσταται αυτή τη μεταχείριση λόγω της αξιοσύνης του. Η ίση μεταχείριση προς όλους ανεξαιρέτως τους πολίτες είναι βασικό στοιχείο του δημοκρατικού πολιτεύματος.

3. Σε ποια σημεία του κειμένου διακρίνετε διάθεση πικρής ειρωνείας για τη στάση των Αθηναίων προς τον συντάκτη της επιστολής;

Στην πρώτη περίοδο του κειμένου η διαφορετική αντιμετώπιση της εξορίας από όλους τους άλλους και από τον επιστολογράφο αφήνει να φανεί η ειρωνεία κατά των Αθηναίων.

ταύτη τῆ πόλει ... ἔπαθεν: Αυτή είναι η πόλη που συστηματικά τιμωρεί τους ευεργέτες της και τους μεγάλους άντρες.

Ἄλλ' ἔγωγε καὶ λαμπρὸν ... γεγονέναι: η τιμωρία που επέβαλλαν οι Αθηναίοι στον Αισχίνη είναι γι' αυτόν τιμή. Πετυχαίνει όμως το αντίθετο αποτέλεσμα, γιατί επιβεβαιώνει την αξία του, υποστηρίζει ο ρήτορας.